

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32,—
polletno Din 16,—, četrt-
letno Din 9,—, inozemstvo
Din 64,—. — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000,—, pol stra-
ni Din 1000,—, četr strani
Din 500,—, 1/2 strani Din 250,—,
1/4 str. Din 125,—. Mali oglasa-
si vsaka beseda Din 1.20.

Vsem naročnikom!

Kaj naj Vam letos »Slov. Gospodar« položi na srce, da si bomo ostali zvesti tudi v prihodnjem letu? Nič več ni treba besed, dejanja kažejo, da je prava prijateljska vez med kmetsko družino in »Slov. Gospodarjem« za stalno utrjena. Niti splošno pomanjkanje denarja, ko je tako težko tudi za 32 Din, ne bo te prijateljske vezi razdrlo. Tako nam piše kmet: »Kakor za sol, tako se mora dobiti v vsaki hiši denar tudi za naročnino »Slov. Gospodarja«.

Dejanja govore.

Ko smo lansko leto obljubili, da bo vsaka hiša, kamor prihaja »Slov. Gospodar«, na celoletno naročnino zavarovana za slučaj požara za 1000 Din, so mnogi mislili, da je to le — beseda. Objavili smo imena in natančne naslove onih naročnikov, ki so zavarovalnino sprejeli. 15.000 Din je ta zavarovalnina znašala. 15 naročnikom, ki so bili nesrečni, da jim je dom pogorel, je bilo s tem vsaj malo pomagano. In to ostane tudi v bodoče. Dejanja govore, dejanja pričajo za »Slovenski Gospodar«, da izpolni svoje obljube.

Našemu ženstvu.

Poleg splošno zanimivih stvari bo »Slov. Gospodar« v bodoče redno vsak teden nekaj in enkrat na mesec še posebej priobčeval take članke in novice, ki bodo v prvi vrsti za naše matere, gospodinje in kmetska dekleta. Naše ženstvo po deželi ima velike skrbi za svoj dom. V mesecu decembru bodi ena glavnih skrbi vseh naših mater, gospodinj in kmetskih deklet, da bo pri hiši denar za sol in za naročnino »Slov. Gospodarja«!

Položnice.

Vsem smo v današnji številki priložili položnice! Kaj boste z njimi?

1. Tisti, ki imate »Slov. Gospodarja« plačanega že za prihodnje leto, jo shranite ali jo pa posodite prijatelju ali sosedu, da si na novo naroči »Slov. Gospodarja«.

2. Tisti, katerim poteče naročnina okoli novega leta, že sedaj pošljite denar, Vam bomo gotovo pravilno v dobro vpisali za prihodnje leto. Preje je skrb pri kraju, bolje je, da se položnica ne izgubi in se naročnina ne pozabi plačati.

3. Tisti, katerim pa je naročnina že potekla, pa naj jo čimpreje pošljejo za naprej. Zdaj v decembru bo »Slovenski Gospodar« najbolj obširen. Za Božič bo obsegal poleg običajnih 16 strani še osem strani slik in osem strani posebne božične priloge. Za novo leto pa lep stenski koledar. Kaka škoda, ako bi se Vam »Slov. Gospodar« sedaj ustavil.

Narčajte celoletno!

»Slov. Gospodar« stane celoletno 32 Din, polletno 16 Din, četrtletno 9 Din. Narčajte kolikor mogoče vsi celoletno! Samo celoletni naročniki pridejo v seznam onih, ki so jim stanovanjske hiše zavarovane za slučaj požara za 1000 Din. Prijatelji ste med seboj, ako nimaš sam denarja, reci sosedu, pa ti bo posodil za kak teden ali za 14 dni. Če vidiš, da drugi nima, posodi mu, vrnil ti bo!

Brez »Slovenskega Gospodarja« pa res ne bomo!

Narodna pesem pravi: »Zdaj pa ni več tako, kakor bi si mislil kdo, večerih niti ni za — sol!« So težke razmere in ta pesem je žalibog prišla zopet v veljavo. Toda na eden ali drugi način se je še vsakokrat dobilo sredstev za najpotrebnejše pri hiši.

Dandanes so razmere take, da je potrebno imeti pri hiši časopis in družina brez časopisa je nekaj tako posebnega, kakor bi bila hrana brez soli. Brez časopisa torej ne gre! Zato pa je treba, da je »Slovenski Gospodar« v vseh kmetskih družinah vsak teden na mizi!

»Slovenski Gospodar« bo Vaš in Vi njegov! Tudi v letu 1931. Bog Vas živi!

V DRUGIH DRŽAVAH.

Nevaren pokret za spremembo versajske mirovne pogodbe. V Ankari v Kemalovi Turčiji sta sklenili Grška in Turčija po tolikoletnem sovraštvu prijateljsko pogodbo. Ob tej priliki se je mudil v Ankari tudi madžarski ministrski predsednik grof Bethlen. Izjavljal je tedaj, da je njegov poset Turčije le slučajnost. Dne 27. novembra je

prispeel v Rim turški zunanji minister, ki je bil sprejet pri kralju in je imel daljše razgovore z Mussolinijem in zunanjim ministrom Grandijem. Dolgo se že opaža upliv Italije na bolgarsko politiko. Naenkrat pa se je pojavil te dni v Milanu ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov, ki je imel posvetovanje z italijanskim zunanjim ministrom Grandijem. Iz Milana se je podal Litvinov v Berlin, kjer je dobil tudi madžarskega grofa Bethlena in ta družba je imela razgovor s predstavniki nemške države in politike. Po zagotovilu časopisja je berlinski sestanek zadnja generalna vaja velikega osredotočenega naskoka na mirovne pogodbe in na politično zemljepisno karto versajskega miru pod vodstvom Italije. Če se bo posrečilo Italijanom, da bodo uspeli s svojim ciljem: ustanoviti skupino držav, ki bodo nastopile proti francoski politiki, se bosta pojavila v kratkem dva bloka: skupina držav pod vodstvom Francije in skupina držav, katere bo vodila Italija. Med obema skupinama pa bo odločevala Anglija, za koje posebno naklonjenost se bodo potegovali Francozi in Italijani.

Na španskem se ponavljajo krvavi nemiri in se raznašajo vesti, da bode obnovljena diktatura.

Na Poljskem so se vršile volitve v senat, pri katerih je dobil blok maršala Pilsudskega, kakor je bilo pričakovati iz rezultatov parlamentarnih volitev, dvetretjinsko večino. — Poslednji čas se opažajo v nemškem tisku vedno ostrejši napadi proti Poljski in se kaže očitno, da se bliža izbruh poljsko-nemške krize. Radi postopanja z nemško manjšino v poljski Sleziji pri zadnjih volitvah, katere je izvedel Pilsudski, se bo nemška državna vlada pritožila naravnost na Društvo narodov.

Iz sovjetske Rusije. V Moskvi je pričela obravnava proti 2000 ruskim inženjerjem in izobražencem, ki so obtoženi protikomunistične zarote. — Veliko skrbi napravlja diktatorju Rusije Stalinu pobunsko gibanje med vojaštvom. V zadnjem času je bilo odstavljeno njih in zaprtih veliko število najvišjih častnikov rdeče armade, ki so obdolženi, da netijo vojaške upore. Celo naj bolj priljubljeni poveljnik sovjetske armade, general Blücher, je bil odstavljen in zaprt. Blücher je vodil rdeče čete v bojih Rusov s Kitajci za posest mandžurske železnice. — Kljub izvozu na svetovni trg preživlja Rusija doma nezno draginjo, kakor oznanjajo za

Božična številka bo obsegala 32 strani! Novoletna številka bo prinesla lep koledar!

mesec september ruski gospodarski podatki, ki se glase: 1 kg surovega masla 13 rubljev (360 Din), 1 kg rastlinskega olja 9 rubljev (248 D), 1 kg svinjskega mesa 12 rubljev (336 Din), 1 kg sladkorja 8 rubljev (224 Din), 10 kosov jajc 6 rubljev (168 Din). V državnih konzumih so cene nižje, a tam kaj je vse na karte in je možno dobiti le male količine. Tudi delavstvo je pri siljeno, da se preživlja s pomočjo tiho-papstva.

Krog zmanjšanja delovnega časa. Po novem premogovnem zakonu je uveden na Angleškem 7 in polurni delavnik. — V Ameriki v Zedinjenih državah se poteguje demokratska stranka za uvedbo peturnega delavnika za vladne uradnike kot prvi korak v smeri splošne uvedbe peturnega delovnega časa.

»RAZOROŽITEV« V ŠTEVILKAH.

Leta 1919 je bilo ustanovljeno Društvo narodov s sedežem v Ženevi s ciljem, da bi vzdrževalo mir med državami in pazilo na izpolnitev mirovnih pogodb. Vršilo se je od prevrata do danes že tudi nad 12 razorožitvenih posvetovanj, ki bi naj omejila neprestano oboroževanje na suhem in na morju. Kaj je doseglo glede znižanja oboroženega stanja Društvo narodov in kaj že nad en tucat razorožitvenih konferenc, nam naj dokažejo sledeče najnovejše številke, ki se nanašajo le na največje države v Evropi in na Rusijo:

Stanje vojaštva v posameznih državah v mirnem stanju, ki bi pa za slučaj vojne se bogznaj za koliko dvignilo: Rusija 1.200.000 mož, ki so stalno pod orožjem; Francija 650.700 mož; Italija 638.300 mož armade in miličnikov, Poljska 299.041, Anglija 186.000, Nemčija 100.000.

Pripravljenih bojnih letal imajo: Francozi 4667, Angleži 1547, Rusi 1400, Italijani 1160, Poljaki 1000.

Težkih topov ima: Francija 1172, Italija 650, Rusija 600, Poljska 426, Angleška 4000 in Nemčija v trdnjavi Königsberg 22.

Stanje lahkih topov: Rusija 2400, Anglija 1700, Francija 1452, Poljska 1284, Italija 12.000 in Nemčija 88.

Strojnic poseda: Francoska 37.000, Rusija 23.000, Angleška 13.000, Poljska 9700, Italija 4300, Nemčija 00.

Tanki so eno najbolj opasnih orožij moderne bojne opreme. So to veliki oklopni avtomobili, ki drve preko vseh ovir, jarkov in tudi navkreber. Oboroženi so z vsemi mogočimi topovi in s strojnicami. Tankov imajo: Francozi 2500, Rusi 250, Italijani 250, Angleži 200, Poljaki 100 in Nemci 0.

Kakor je razvidno iz navedenih števil, ne poseda Nemčija na papirju že skoraj nobenega vojnega orožja, a za slučaj kaknega oboroženega spopada so pa Nemci gotovo bolje preskrbljeni ne-

go katerakoli druga država. Nemce pa vežejo mirovne pogodbe, da morajo svoj bojni stalež prikrivati pred široko javnostjo.

ZA NEDELJO Verstvo in nedostatek verstva v narodih.

Priobčil A. K.

V. Poganski narodi novega veka.

Ko je Krištof Kolumb našel Ameriko, sta bila tam dva mogočna naroda, in sicer Azteki v Mehiki in Peruanci. Oba sta imela dobro urejene države in precejšnjo omiko. Tudi njihovo verstvo je bilo dobro razvito.

V Mehiki

je bilo veliko templjev in dosti duhovnikov, ki so imeli veliko veljavo. Duhovniki so bili učitelji ljudstva, vzgajali so mladino in širili omiko. Bili so prvi svetovalci vladarja, brez njihovega dovoljenja ni smel začeti vojske. Imeli so tudi samostane in rede s strogo disciplino. V samostanih so bile šole; dečke so podučevali duhovniki, deklice pa duhovnice, ki so žgale ter stražile tudi sveti ogenj v templu.

Naročite pravočasno, da do- bite 32 strani obsegajočo božično številko!

Verovali so v posmrtno življenje; imeli so tudi spoved in neko čudno obhajilo. Najvišji njihov bog je bil Huitzilopothli. Njemu so darovali letno na tisoče ljudi, večinoma vojnih ujetnikov in sužnjev. Ubogi žrtvi so z nožem prerežali prsa in ji iztrgali srce, katero je duhovnik vzdignil proti solncu in je vrgel še gorke k nogam božanstva. Darovali so pa tudi ženske in otroke. Meso darovanih so pojedli. Na mizi mehikanskega cesarja Montezume je bila otročja pečenke posebna slaščica. Strašna veral Neusmiljeni bogovi, ki so zahtevali take grozne žrtve!

V državah Peru

so vladali mogočni vladarji po imenu Inka. Kot boga so častili solnce. Vladar Inka je bil sin solnca, zastopnik božanstva na zemlji. Imel je silno veljavo in ljudstvo ga je skoraj po božje častilo. Duhovnikov je bilo veliko; višji duhovnik, po imenu Villac Umu, je bil po časti prvi za Inka in eden izmed njegovih sorodnikov. Največji praznik je bil kres. Tri dni pred kresom so se postili in niso vžigali nobenega ognja. V jutro na praznik je čakal vladar z ljudstvom v praznični obleki vzhod božjega solnca, čegar prvi žarek so pozdravili vsi z veselimi vriskom. Potem so šli v tempel, kjer so mu darovali jagnje; nato so z ogledalom iz čiste kovine vžigali sveti ogenj in ga izročili v varstvo solničnim devi-

cam. Solnce so molili kleče z razprostrtimi rokami. Darovali so mu cvetice in zelišča ter sadeže. Največjo žrtev so mu pa prinašale solnčne device. Te so morale vedno čisto živeti in v templu, čegar stene so bile okrašene s ploščami iz čistega zlata, so varovale sveti ogenj. Izbirali so jih kot mlade, lepe, nadarjene deklice iz boljših družin. Posebne gospe so jih vzgojevale v samostanih, kjer so pletle, vezle in delale preproge, obleke za temple in za vladarja. S sorodniki niso smele občevati, znanja z moškimi osebami ne imeti. Le vladar Inka, sin solnca, si je iz solničnih devic zbral svoje neveste, ker je smel imeti več žen. Če je pa katera drugače čistost izgubila, je bila kakor rimske Vestalke živa pokopana, njenega zapeljivca so zadavili in njegov roztjni kraj razrušili.

Poleg solnca so Peruanci častili tudi mesec, zvezde, vetrove, zemljo ter zrak. Tempel, posvečen mescu, je stal poleg templja solničnega boga. Kakor je bilo tam vse zlato, tako je bilo tu vse srebrno. Stene templja so bile okrašene s srebrnimi ploščami.

Kar se tiče npravnosti, so stali Peruanci visoko nad Azteki in, kakor trdijo Španci, celo nad Evropejci. Red, pokorščina in pridnost so bile čednosti tega srečnega naroda, ki je bil jako gostoljuben in hraber.

Peruance in Azteke so pokristijanili Španci.

In ravno temu, ker so sprejeli krščansko vero, se imajo zahvaliti, da so se še do dandanes ohranili. V Peru je še 60% Indijancev, 25% je mešancev (iz belih in Indijancev), 15% je belih, zamorcev in Kitajcev. V Mehiki je še 38 odst. čistih Indijancev, 43% je mešancev in le 1% je belih. Španski govori 85%, indijanska narečja pa še 15%. — Zaslugo, da se je ohranilo še toliko Indijancev, imajo katoliški Španci. Četudi so jih nekateri suroveži zatirali, so vendar vobče Španci bolj človeško postopali z njimi kot protestantovski Angleži, ki so Indijance Sev. Amerike iztrebili na že zelo pičlo število. Da jih je pa še vsaj nekaj ostalo, za to imajo največjo zaslugo katoliški misijonarji. O verstvu sedanjih paganskih narodov ne bom dosti pisal, ker so njihove verske razmere bolj ali manj znane. Kako verni so mohamedanci! Ni vernikov na zemlji, ki bi bili s tako silo razširjali svojo vero kot mohamedanci. Koliko narodov so si podvrgli in nekaterim so docela usilili svojo vero. V naši državi je v južnih krajih dosti mohamedancev slovanske narodnosti. So jih pač Turki prisilili z grožnjo, mučenjem, z odvzetjem premoženja ter pravic, da so sprejeli Alahovo vero. In kako trdno se drže te vere in kako goreče jo izpolnujejo! Znano mi je, da mohamedanski vojni ujetniki prva leta svetovne vojne niso hoteli uživati

O Božiču bo 8 strani božične priloge in 8 strani slik!